

רבונו תם	מוצאי שבת	הדלקת נרות	תל אביב
20:03	19:27	18:28	תל אביב
20:07	19:29	18:26	ירושלים
20:03	19:26	18:27	חיפה

שבת שלום ומבורך!
העלוך טעון גניזה

הרה"ג דניאל זר שליט"א
ראש התיבה והמוסדות

הימים הנוראים

כמה חשוב לצאת משגרת החיים לקראת הימים הנוראים

חודש אלול

אנו מצויים כבר בעיצומו של חודש אלול, שהזכרת שמו בלבד מרטיטה כל לב יהודי, מדי בוקר אנו שומעים תקיעת שופר, וליבנו חרד ברעד, כל נים בלב רוטט בדבקות, כל הזכרונות והכיסופים צפים ועולים בגעגועים עזים להתרפקות על אבינו שבשמים, המגיעה לשיאה בחודש זה.

לפני כמעט שנה, יצאנו את חודש תשרי תשע"ט בשלל רב. אוצרות של קדושה, חגים של אהבה, מועדים וזמנים לשמחה. פתחנו את הלב, וקיבלנו מלמעלה שפע עצום, רוחני כגשמי. אך מאז - חלף כה הרבה זמן, הטעם האהוב הלך והתפוגג, ולאותן תחושות עילאיות - אנחנו מתחילים להתגעגע...

אבל לא רק אנחנו מתגעגעים לרגעים הללו, לא רק אנו מצפים מתי כבר נוכל לשוב ולהתרפק ברגעים מרוממים ואציליים, גם הוא - אבינו שבשמים, מתגעגע אלינו, כוסף ומבקש שנתקרב אליו, מושיט לנו יד, מראה לנו את הדרך, מכונן את ליבנו לשוב ולהתרפק עליו, לחזור לשהות ולחיות בצילו...

אבא שבשמים מחכה לפתוח שוב שערי שמים, להושיט לנו יד, לפגוש שוב בבנים האהובים המתרפקים בחיקו, עושים את רצונו, שמחים לשוב ולחוש את קרבתו. אבא שבשמים יודע שמרוב עיסוק שגרתי ושוחק - אנחנו עלולים להתבלבל, אנחנו עשויים לשכוח את מעמדנו כבניו האהובים, ואנחנו לא תמיד נראים במיטבנו...

לכן הוא כה מתגעגע לחודש אלול, לכן הוא כה כוסף מתי יבואו הימים המרוממים שאנו מצויים בעיצומם. כי הוא יודע שבימים הללו נעצור את שגרת החיים, ונחשוף את האמת הפנימית הבוררת בליבנו, ויקדת בלהבה של אהבת השם, כוספת ומתגעגעת לאבא שבשמים, לעשות את רצונו ולהתרומם ולהתקרב אליו.

צריכים לומר, ובאיזה כביות נוראות! והרי צריכים אנו לפחד עדיין, רח"ל, מראש השנה שעבר, איש אינו יודע מה נגזר עליו אשתקד. רק כשיגיע ר"ה הבעל"ט רק אז נדע למפרע שנגזרו אז לחיים. כל יום רח"ל, מתים הרגים ממחלות ומתאונות דרכים, וכל זה הוצאה לפועל של גזר דין של שנה שעברה, בכבישים יש תאונות מחרדות, אין כמעט יום בלי הרגים. פחד פחדים נורא נורא ואם על ר"ה שעבר צריכים לפחד כמה צריכים לפחד מהעתיד לבוא, מראש השנה העתיד לפנינו לטובה.

דע לפי מי אתה עומד לפני מלך המלכים, שאין לפניו משוא פנים, ודן את הגדול ביותר כמו הקטן ביותר, משה רבינו חטא ולא ויתרו לו. הקב"ה משפטו אמת, וכל האומר הקב"ה וותרו וותרו חייו. אמנם הקב"ה הוא רחום וחנון, **אבל זהו רק כשעושים תשובה**, אם עושים תשובה הוא מכפר כי "אל תנון הוא וניחם על הרעה", אבל בלי תשובה אין ויתורים ומחילות. א"כ, כמה צריכים לומר סליחות בתחנונים ברגש ובדמעות, כמה צריכים להתחנן לפניו שישלח ויכפר ויפתח את ליבנו. כמה צריך לחכות לסליחות **להרגיש שעומדים לפני יום הדין**, להתפלל מקירות הלב.

אבינו מלכנו חטאנו לפניך - יש כאלה שמנגנים ומטפחים בידיים וברגליים. אתה מנגן?! **חטאנו לפניך! עליך לבכות, שהלב יהיה שבור!** כל המנגינות הם כדי שהלב יפתח, כדי שהדברים יכנסו ללב!

אומרים: יום כיפור מתחיל אחרי כיפור, השאלה היא אם במוצאי כיפור נשאר את אדם או שהשתנית. אם לאחר יום כיפור נשאר אותו הדבר, לא היה לך לא ימים נוראים ולא ראש השנה ולא יום כיפור! ימים נוראים זה לשנות את המעשים מהקצה אל הקצה! לשנות את החיים שלו! לשפר את המעשים שלו! ארבעים ימים שאין כמותם בכל השנה כולה, שערי שמים פתוחים לתשובה, שנזכה לנצלם כראוי. שבת שלום!

מתוך דרשתו השבועית של הר"ג דניאל זר שליט"א
המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

בעבר היה פחד גדול מראש השנה, בדורות קדומים, ככל שהיה מתקרב יום הדין, היו מורידים דמעות נחל ואומרים סליחות בתשובה ותחנונים.

אנחנו מתקרבים ליום הדין, ביום זה נגזר על כל אחד ואחד מאי עולם, מי יחיה ומי ימות, מי במים ומי באש, מי בחניקה ומי בסקילה, מי יעני ומי יעשר מי ישפל ומי ירום. כל ענייני האדם בחיים, עשרים וארבע שעות ביממה, למשך שנה שלמה, הכל נגזר ביום הדין. והיו מרגישים ממש כאדם שעומד בפני משפט גדול ונורא. **והיו צדיקים שהיו מתעלפים מהפחד**, והיו מקומות שאפילו מעזרת נשים היו נשמעות צעקות "מים מים" מפחד הדין היו מתעלפות! ואם גדולי עולם כך, מה נגיד אנחנו ומה נאמר? אנחנו עם כל הקלקולים שלנו? פחד נורא ואיום! מה נענה ומה נדבר?

אלול הוא חודש שצריך לצאת

בו משגרת החיים הרגילה, חודש של ביקורת, חודש של התבוננות במעשים, על כל צעד ושעל שלנו. כי עומדים לפני משפט גדול ונורא.

אלול ר"ת אני לדודי ודודי לי, אני לבורא העולם והוא ית' לנו. מה הכוונה? שימו לב. העבודה-זרה הגדולה ביותר שיש לאדם זה ה"אני", אדם אומר אני רוצה עכשיו, מה זה אתה? אבל הקדוש ברוך הוא לא מרשה! אלא ה"אני" קודם. כל דבר "אני", בורא העולם לא מרשה, אבל אני רוצה. אין אתה מעיה, יתוש, מי אתה מול בורא העולם אשר מלאכים שרפים וחיות הקודש רועדים ממנו יתברך, ואתה אומר "אני" ולא פוחד?! **צדיקים מקדושי עליון וועדים מפחד קדושתו, ואתה לא פוחד?! אתה אומר "אני"?! אני לדודי היינו, תאמר לקב"ה בחודש הזה, אני לא קיים, אני בטל אליך, לי אין רצונות, הרצונות שלך רבונו של עולם זה הרצונות שלי! מה שאתה רוצה - אני רוצה. וכשאדם ומבטל את ה"אני" שלו לקב"ה אז הקב"ה מתקרב אליו "ודודי לי".**

שובו אלי ואשובה אליכם, לעשות צעד קדימה, אנחנו עומדים לפני משפט! כל המשפחה, הוא אשתו וילדיו, כולם עומדים לדין על כל העבירות של כל השנה כולה. כמה צריך להתחרט ואיזה סליחות

רגע חושבים עמ' 4

מדריך לחיים עמ' 3

פינת ההלכה עמ' 3

סיפור לשבת עמ' 2

סיפור לשבת

הרב אשר קובלסקי

שלא נכשל לעולם ועד

שנה אני חרד לזמן קריאת שמע, ומקפיד לישון כל לילה, כל הלילה, שינה לא רגועה כדי שדבר כזה לא יישנה. ואכן, זכיתי שמאז מעולם לא איחרתי את זמן קריאת שמע הראשון. האם עתה בזקנותי אכשל חלילה?

ראש הישיבה סיים את הסברו המפורט והמטלטל, שב וסידר את הכרית בצורה הלא נוחה, ונרדם שנית...

רק למקורב, וגם לנו, לא נותר אלא להתפעל: הרי היה זה לפני קרוב לתשעים שנה! הרי היום הוא כבר ראש ישיבה ומנהיג נערץ, ובוודאי יעירו אותו לתפילה בישיבה! הרי כבר תשעים שנה שלא איחר זמן קריאת שמע הראשון! הרי מדובר בלהקריב, במשך

כל החיים, את השינה העמוקה והחזקה, כדי לא להיכשל פעם אחת נוספת בלקרוא קריאת שמע בזמן השני!

ועדיין, ראש הישיבה חרד, אחוז בהלה, לנוכח יישור הכרית. כי קריאת שמע אחת, של יום אחד, היא לא משהו שאפשר לקחת לגביו סיכונים! כי קריאת שמע היא מצוה שאין לה תשלומים, שאין דרך להשלים אותה - ומשכך - אין פלא, הרי ברור שכדאי להקריב את השינה העמוקה עשרות בשנים כדי לא לאחרה ולו פעם אחת!

כשאנו עולים על יצוענו, לפעמים בשעה מאוחרת, כמה כדאי וראוי להשקיע מחשבה רבה ב'איך אצליח לקום בלי לאחור, בלי להפסיד, בלי לפספס'. זה הרי חשוב שבעתיים מכל דאגה אחרת, כי אם נחמיץ היום - לעולם לא נוכל להשלים...

ועכשיו, הרי אין זמן מתאים מימים אלה ממש, הימים בהם אנו ניצבים לפני הכתרת מלך העולם, והזעקה הבוקעת 'ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלוקי ישראל מלך'. עכשיו הזמן, זו העת, לקבל על עצמנו בקבלה חזקה וקבועה, ללמוד את ההלכות ולעייין בכוונה הפשוטה של קבלת עול מלכות שמים, כדי להיות ערוכים ומוכנים לקראת המלכת המלך...

בלילה, בדרך שרר קור רוסני עז, התואם את וובוילניק עיר הולדתי בעונת החורף, והייתי עייף וקפוא מקור. כשהגעתי הביתה מיהרתי להיכנס למיטה, להתחמם מתחת לשמיכה ונרדמתי...

בבוקר, אמי הצדקת שדאגה לבריאותי לא מיהרה להעיר אותי, והעירה אותי סמוך לסוף זמן קריאת שמע הראשון, של בעל המגן אברהם. מתוך שהייתי כה עייף, עיניי כמו נעצמו מאליהן ולא הצלחתי להתעורר דקות ארוכות נקפו עד שהצלחתי לקום, ובינתיים, חלף זמן קריאת שמע הראשון, והתעוררתי רק לפני סוף זמן קריאת שמע השני, של הגר"א ובעל התניא...

ראש הישיבה הפסיק קמעא, והמשיך: 'מובן שקמתי במהירות וקראתי קריאת שמע, לפני שאפסיד גם את הזמן השני. רגע אחרי שסיימתי קריאת שמע פרצתי בבכי תמרורים לנוכח המכשול שהגיע לידי - שלא הספקתי את זמן קריאת שמע הראשון!

דקות ארוכות מיררתי בבכי, וכל נסיונות אמי להרגיעני לא צלחו. 'הרי זו מצוה שאי אפשר להשלימה', בכיתי בעצב, 'את קריאת שמע של היום, בזמן הראשון, כבר לא אוכל לקיים לעולם. הרי זה כאילו שאירדם למשך כל ליל הסדר, ואקום בלי לאכול כזית מצה, בלי מרוח, בלי כורך, בלי כלום...' אמרתי, והוספתי למרר בבכי...

כשניסיתי להתאושש, קיבלתי על עצמי בקבלה גמורה, קבלה שתבטיח שמקרה כזה לא יישנה שוב, לעולם, אף פעם! וזה דבר הקבלה, הרים הרב שך את קולו מעט, 'קיבלתי על עצמי שלעולם, אבל לעולם, אניח את הכרית באופן שראשי יישמש מאחוריה, כדי ששנתי לא תהיה עמוקה מדי, כדי שחלילה וחס לא יקרה שוב שאקום אחרי זמן קריאת שמע. מני אז, כבר קרוב לתשעים שנה, לילה לילה, אני נכנס למיטה ומניח את הכרית בצורה הזו דווקא, כדי שלא להיכשל שנית באיחור זמן קריאת שמע הראשון, כפי שקרה אז...

ראש הישיבה חייך בנעימות וסיכם: 'עתה תבין בני, את פשר הבהלה שאחזה בי. תשעים

נהגה סמויה ונסתרת היתה לו לראש ישיבת פוניבז', הרב שך זצ"ל. הנהגה שלא נודעה בציבור עד אחרית ימיו, ומשנודעה - הפתיעה והפליאה את סובביו ומקורביו, גם המקורבים אליו ביותר, שלא ידעו על כך מאומה...

ומעשה שהיה כך היה: היה זה בעת שהרב שך כבר היה מבוגר, חלוש וחולה, ובקושי הסתדר בכוחות עצמו. בליל שבת אחת ישב בסלון ביתו לאחר סעודת שבת, והגה בתורה אשר חשקה נפשו. שעות ארוכות עמל ראש הישיבה בתורה, ורק בשעת לילה מאוחרת, ביקש מאחד מנאמני ביתו שסייע לו להגיע לחדר השינה, כדי שיוכל לישון את מעט שעות הלילה שנתרו...

לאחר שעלה על יצועו, נכנס אותו מקורב לחדר השינה, וראה כי הרב שוכב כאשר מרכז הכרית מונח תחת עורפו, באופן שמעלה הגב מונח על הכרית, ואילו הראש שמוט מעבר לכרית. מובן כי שינה בתנוחה כזו אינה נוחה, וראשו של הרב נע אנה ואנה, נשמת ימינה ושמאלה...

המקורב חפץ להרגיע את מנוחת רבו, ולפיכך ניגש בשקט, משך מעט את הכרית כלפי מעלה, כדי שהראש יונח במרכז הכרית, ואז יוכל רבו לנום בשלווה. אלא שמה שקרה מיד אחר כך הפתיע גם אותו:

הרב התעורר בבעתה, וזעק: 'האם אתה רוצה להכשיל אותי?' - - -

שקט מתוח השתרר, המקורב היה מופתע, נבוך, אחוז חרדה. בפתע פתאום, ראש הישיבה שאך לפני רגע נם בשלווה, קופץ באחת, מזנק כאילו קרה משהו נורא. מה קרה? אולי נוחה יותר לראש הישיבה תנוחת הכרית הקודמת - אך מה גרם לו לקפיצה חדה וחזקה כל כך? מה הביא אותו לבהלה כה קשה? ומה פשר המילים 'אתה רוצה להכשיל אותי?'

אחרי רגעים ספורים שדמו בעיניו לנצח, זיהה ראש הישיבה את החרדה בעיניו של מקורבו. הוא חייך קלות על מנת להרגיעו, והסביר בנועם שיחו:

'הסכת ושמע בני, את הסיבה לבהלה הגדולה שאחזה בי בשעה שהיטבת את הכרית לראשי. היה זה לפני קרוב לתשעים שנה, בהיותי בן תשע. שבתי הביתה מאוחר

"כשניסיתי להתאושש, קיבלתי על עצמי בקבלה גמורה, שתבטיח שמקרה כזה לא יישנה שוב..."

מדריך לחיים

הרב אהרן פרידמן

ביטחון עצמי

במאמר זה נשתדל להגדיר כראוי למה בדיוק מתכוונים כשמדברים על 'ביטחון עצמי'. ביטחון עצמי בא לידי ביטוי בשני מישורים:

המישור הראשון – התנהגות שבין אדם לחברו: אומץ להביע את דעתנו ולדרוש את המגיע לנו, תעוזה להתלונן ולהביע את אי שביעות רצוננו מדברים שאינם מוצאים חן בעינינו, ולעשות זאת באסרטיביות, בלי פחד ומורא. המישור השני שבו הביטחון העצמי בא לידי ביטוי בצורה מבריקה, הוא עצם זכותנו לרצות, ובעיקר – להחליט, מה לעשות בכל הנוגע אלינו, ולקבוע את סדרי העדיפויות שלנו, גם אם אחרים היו נוהגים אחרת. הן בעניינים שבינינו ובין עצמנו, הן בעניינים שבין אדם לקונו.

הביטחון העצמי אינו מתבטא אפוא רק בתחושת האומץ והמוכנות להביע באוזני אחרים את מה שאנו חושבים ורוצים, אלא גם בעצם האומץ לגבש דעה ולימור עמדה, אף אם היא שגויה.

רבים סבורים שביטחון עצמי פירושו ידיעה ברורה של האדם שהוא בסדר בכל מעשיו, היעדר ספק בדבר נכונות המחשבות והידיעות שלו, ודאות שהוא מרגיש את מה ש'צריכים להרגיש' בכל מצב נתון, ותחושה פנימית חזקה שהוא צודק בדעות שהוא מביע ובמעשים שהוא עושה.

למעשה, מעטים הם הדברים הפוגעים בביטחון העצמי כפי שפרשנות מוטעית זו פוגעת בו, כי מי זה ואי זה הוא שיכול להצהיר על עצמו שהוא מאה אחוז בסדר או שהוא בטוח שהיותו צודק בכל דרישותיו?! הרי צריך להיות שחצן או סתם חסר תבונה כדי לחיות בביטחון שכזה. וכי מי לא טעה מימיו?! מי עוד לא למד מתוך הניסיון שאף אם הוא בטוח כיום 'במאת האחוזים' בצדקת דרכו, ייתכן שמחר הוא יגלה שהוא טעה ויכיר שמה שנראה בעיניו 'שחור כזפת' או 'לבן כשלג' רחוב מלהיות כזה במציאות.

המשמעות האמתית של הביטחון העצמי היא הביטחון של האדם בזכותו להיות מה שהוא – גם אם הוא אינו מושלם כלל, ואף שיתכן שהוא טועה. ביטחון עצמי הוא התעוזה לשאול שאלה גם אם היא אינה 'שאלת חכם' והאומץ להביע דעה גם אם ייתכן שהיא אינה נכונה.

בטחון עצמי אינו דורש שנחליט את ההחלטה הטובה ביותר בכל מצב נתון, אלא שנבין שיש לנו הזכות לקבוע את סדרי העדיפויות שלנו בחיים, בהתאם למה שכדאי לנו וכפי שאנו רואים לנכון באותו רגע. כשם שזכותנו להכניס לתוך סלט את הירקות שמתחשקים לנו ולפינו את האוכל שלנו כפי שמוצא חן בעינינו, כך זכותנו לבחור בחיים בכל דרך שאנו מוצאים לנכון, לקרוא את הספרים שמרתקים אותנו ולחקור את הנושאים שמעניינים אותנו, גם אם לא כל אחד אחר נוהג בדיוק כך.

הדבר הנכון בכל תחומי החיים. כל עוד מעשינו אינם פוגעים בזולת ואינם מנוגדים להלכה ולדעת התורה, זכותנו המלאה להחליט לנהוג כפי שאנו רואים לנכון.

זכות בסיסית זו מוקנית לנו בעצם היותנו יצורי אנוש הזכאים להיות זונים זה מזה במראם, בגודלם. כשם שאיש בעולם לא יערער ולא יתקומם על העובדה שכל אחד שונה במראה כך לא ניתן לאחרים לערער על זכותנו הבסיסית להיות שונים בצורת החשיבה שלנו. אין שום צורך להתנצל ואין שום טעם להרגיש רע בהיותנו שונים אלה מאלה.

הרב אומר מעודה

פינת ההלכה

ערבית של שבת

לה: מהו היסוד לשינוי בין מנהג הספרדים שאומרים פרק "במה מדליקין" לפני תפילת ערבית, לבין מנהג האשכנזים שאומרים כן לאחר תפילת ערבית?

תשובה: הסיבה לשינוי המנהגים תלוי בטעם אמירת פרק "במה מדליקין", שלדעת מרן הבית יוסף הטעם הוא שעל ידי קריאת פרק זה יזכור ויזהר לבני ביתו את שלשת הדברים שצריך לומר בתוך ביתו, והם "עשרתם, ערבתם, הדליקו את הנר", ואם כן אם יאמר פרק זה לאחר שכבר קיבל שבת מה התועלת בזה, הרי מאז כבר אסור לעשר פירות ולהדליק את הנר, ואכן מנהג בני הספרדים כפי שכתב מרן השלחן ערוך, שקבלת שבת נעשית בשעה שאומרים "מזמור שיר ליום השבת" ואמירת "בואי כלה שבת מלכתא" אינה אלא הזמנה לקבלת שבת, ולכן יפה מנהגינו שאנו אומרים פרק במה מדליקין בין אמירת "בואי כלה שבת מלכתא" לבין אמירת "מזמור שיר ליום השבת".

אולם למנהג בני האשכנזים כתב החתם סופר, שהטעם לאמירת פרק "במה מדליקין" הוא שאין הנשמה היתירה של תוספת שבת מתיישבת כראוי על האדם, אלא על ידי לימוד פרק משנה, ולכן נוהגים ללמוד או פרק משנה של "במה מדליקין" אף לאחר קבלת שבת, כי "נר ה' נשמת אדם", משנה אותיות נשמה, כדי שתתיישב הנשמה היתירה על מכונה.

שאלה: מהי הסיבה למנהג שכל הקהל עומדים בעת אמירת הקדיש של לפני תפילת ערבית של שבת ואמירת "ברכו", והאם צריך לעמוד גם בקדיש שלפני תפילת ערבית של החגים?

תשובה: בשאר ימות החול, למנהג האשכנזים בשעת אמירת הקדיש יש לעמוד, אולם למנהג הספרדים אין צורך לעמוד, אלא שאם היה עומד והשליח ציבור התחיל אמירת הקדיש, לא ישב עד אחר אמירת אמן החמישי, כלומר אחר שאומר השליח ציבור "דאמירן בעלמא ואמרו אמן". אולם בתפילת ערבית של ליל שבת, גם למנהג הספרדים צריך לעמוד בעת אמירת הקדיש "וברכו" שלפני תפילת ערבית, מפני שאז מקבל האדם תוספת רוח יתרה של שבת, ובשעה שאומרים "ברוך ה' המבורך לעולם ועד", טוב לכוון לקבל רוח יתרה של שבת קודש. אולם בחגים ומועדי ישראל, אין צורך לעמוד בקדיש שלפני תפילת ערבית, מפני שאין האדם מקבל תוספת נשמה יתירה אלא בשבת.

שאלה: אדם שטעה בתפילות של שבת, ולאחר ברכת "האל הקדוש" התחיל ואמר "אתה חונן" כהרגלו בתפילות החול, כיצד ינהג?

תשובה: אדם שטעה בתפילות ערבית שחרית ומנחה של שבת, ולאחר ברכת "האל הקדוש" התחיל ואמר "אתה חונן" כהרגלו בתפילות החול, צריך לסיים את ברכת "אתה חונן" ולאחר מכן ישוב לתפילות שבת, ויתחיל "אתה קידשת" או "ישמח משה", אבל אם אמר רק תיבת "אתה" ולא אמר "חונן", אף על פי שהיתה כוונתו לברכת אתה חונן של תפילת חול לא יסיים את הברכה, אלא מיד ישוב לתפילת שבת. ואפילו בתפילת שחרית של שבת שצריך לומר "ישמח משה" והוא אמר תיבת "אתה", כיון שההלכה היא שהמחליף תפילות של שבת זו בזו יצא ידי חובה בדיעבד, לכן לא יסיים ברכת "אתה חונן", אלא ישוב מיד לתפילת שבת.

אולם בתפילת מוסף של שבת, אפילו טעה ואמר "אתה חונן" לא יסיים הברכה, אלא מיד ישוב לומר "תכנת שבת" של תפילת מוסף.

הטעם לחלק בין תפילת מוסף לשאר התפילות הוא, שהרי מעיקר הדין היה צריך להתפלל את כל תפילת שמונה עשרה גם בשבת, אלא שמפני כבוד השבת לא הטריוויהו חכמים ותיקנו ברכת מקדש השבת, וזה דווקא בתפילות שחרית ומנחה וערבית של שבת, אבל תפילת מוסף כיון שאיננה קשורה כלל לתפילת שמונה עשרה ברכות, לכן אף אם התחיל "אתה חונן" פוסק מיד וכאמור.

וכל זה דווקא באדם רגיל שטעה בתפילתו, אבל שליח ציבור שטעה והתחיל "אתה חונן" אפילו בתפילות שחרית ומנחה וערבית של שבת, לא יסיים את ברכת "אתה חונן", אלא ישוב מיד לתפילת שבת. והסיבה היא מפני שיש לחוש לטורח הציבור.

שאלה: אדם שטעה בתפילת שבת והתפלל תפילת חול, או שהחליף תפילות שבת זו בזו, האם יצא ידי חובה או שצריך לחזור להתפלל?

תשובה: אדם שהתפלל תפילה של חול ביום שבת לא יצא ידי חובתו, ואם נזכר קודם שסיים תפילתו יחזור לתפילת השבת, ואם לא נזכר עד שסיים לומר "יהיו רצון אמרי פי וכו" האחרון, חוזר לראש התפילה. אבל אם הזכיר את השבת בתפילתו כגון שאמר "רצה נא במנוחתינו בשבת", אף על פי שלא קבע ברכה מיוחדת לשבת יצא ידי חובתו. והמחליף תפילות של שבת זו בזו, כגון שהתפלל של שחרית ("ישמח משה") במקום של ערבית ("אתה קדשת") יצא ידי חובתו. ואפילו אם החליף תפילת מוסף באחד מתפילות השבת או להיפך יצא ידי חובתו, כיון שבכולם סוף הברכה היא מקדש השבת.

למה קראו לו מוטק'ה קרטושקס?

שאלה... שאלה שהטרידה את מוטק'ה, וגרמה לו להרהורים מרובים. ואז, ברגע של ההארה, בעודו הולך ברחובה של עיר, כשהשמש קופחת על ראשו, ועל כתפיו שני שקי תפוחי אדמה, עלתה במוחו התשובה.

למה? כובע!

חייבים את הראש – כדי להניח עליו את הכובע שמש! בזמן שלוקחים את התפוחי אדמה.

כעת, מוטק'ה רגוע ויותר לא יטריח את מוחו בשאלות...

אם אנחנו קוראים על הרהוריו של מוטק'ה ומגחכים, מוטב שנבדוק את עצמינו.

כמה פעמים אנו מאבדים את הראש בשביל "תפוח אדמה": צועקים על הילד בגלל שוקו שנשפך, רבים עם בן/בת הזוג על משחקי אגו קטנוניים, מאחרים לשיעור או לתפילה בשביל עוד כמה שקלים, או מתביישים ביהדותנו או בלבושינו מחשש של "מה יגידו".

גם במערכת הבחירות הנוכחית, כמו בכל מערכת בחירות, נוטים המועמדים לדבר ולדבר ולדבר בעיקר על התפוחי אדמה. **את הראש שוכחים.**

שכל אחד מאיתנו יעמוד מאחורי הפרגוד (ושאף אחד לא יחשוב, שיש לו את הפריבילגיה לשבת בבית ביום כזה), נצטרך להפעיל את **הראש** ולחשוב היטב – מה אני רוצה לייצג בבחירה שלי: תוכנית כלכלית, מדינית, מפלגתית ושאר תפוחי אדמה או, לייצג את יהדותי, אמונותי וחובתי כלפי העם היושב בציון.

הבחירה שלי – מראה איפה הראש שלי!!!

לא מאבדים את הראש, ולא שוכחים את הראש – בנחרים רק בדרך התורה לפי הכוונת גדולי ישראל.

מוטק'ה קרטושקס היה איש גבוה, חזק עם ידיים משורגות בשרירים. בכל בוקר היה קם מוטק'ה, חובש את כובע השמש, הולך לשוק ונעמד לי דוכן **תפוחי האדמה – הקרטושקס**. שם היה מרים את שקי התפוחי אדמה. לא משנה כמה שקלו השקים, 40, 50 קילו או אפילו יותר, את הכל הרים מוטק'ה בקלילות, מהעגלה לדוכן, ומהדוכן לבית הלקוחות וחוזר חלילה.

מוטק'ה היה מרוצה, בעל הדוכן היה מרוצה וגם הלקוחות היו מרוצים. הכל התנהל מצוין, עד אותו בוקר טורדני.

באותו בוקר, קם מוטק'ה ושאלות הרות גורל עלו בראשו. לא, מוטק'ה לא מעסיק את מוחו בשאלות פילוסופיות, בדרך כלל. אבל באותו בוקר השאלות לא הפסיקו לזמזם במוחו, בדיוק כמו הזבוב של טיטוס.

למה, שאל את עצמו מוטק'ה, בורא עולם ברא לנו **ידיים**?

אה, זה ברור! עם הידיים מרימים את הקרטושקס.

ולמה צריך **רגליים**?

גם לזה מצא מוטק'ה תשובה משביעת רצון – עם הרגליים הולכים לשוק לדוכן הקרטושקס, וגם עולים איתם במעלה המדרגות ללקוחות שרכשו קרטושקס.

אבל למה, ריבונו של עולם, למה צריך ראש?

למה, שאל את עצמו מוטק'ה קרטושקס, למה בני אדם זקוקים לדבר העגול הזה שמונח מעל הכתפיים?

אפילו על הגב והבטן אין שאלות, כי הם מחזיקים את הרגליים והידיים שמחזיקות את שקי התפוחי אדמה. אבל למה צריך ראש???

הרב יהודה שמעוני מגידר שיעור בישיבת אור דוד למגזון הרציאות הרב כנסו לאתרנו: Rabenu.com

יש ערב אחד בשבוע שאסור לכם לפספס

הצטרפו לאלפי צופים המגיעים מכל קצוות הארץ והתחברו לנקודות החשובות ביותר בחייכם

שיעור המוסר הגדול בתבל

מפי הקול חוצב הלהבות

הרה"ג דניאל זר שליט"א

רב מקדים הרב יורם סרי שליט"א אב"ד מודיעין עלית בשעה 21:15

בכל יום רביעי בשעה 22:00 ישיבת אור דוד רח' המכבים 108 בני ברק

מועבר בקול הלשון 03-6171111 מועבר בלון ובאתרנו Rabenu.co.il מקום מסודר לנשים